

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Петинка Радева Галчева,
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“,
Факултет по природни науки

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в
област на висше образование 1. Педагогически науки
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...
научна специалност Методика на обучението по химия

Автор: Нели Кирилова Киркова-Костова

Тема: Умения и нагласи на учители по природни науки за приложение на компютърни технологии в клас: международни паралели и модели за развитие

Научен ръководител: доц. д-р Милена Кирова

Общо описание на представените материали

Със заповед № РД 38-100/06.02.20205 год. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема **Умения и нагласи на учители по природни науки за приложение на компютърни технологии в клас: международни паралели и модели за развитие** за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., научна специалност Методика на обучението по химия. Автор на дисертационния труд е Нели Кирилова Киркова-Костова – докторант в задочна форма на обучение с научен ръководител доц. д-р Милена Кирова, Факултет по химия и фармация на СУ „Св. Климент Охридски“.

Представеният от докторант Нели Кирилова Киркова-Костова комплект материали е в съответствие със ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ и включва следните документи:

1. Заявление до ръководителя на катедра „Физикохимия“, Факултет по химия и фармация, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ за откриване на процедура за защита на дисертационния труд.

2. Автобиография в европейски формат.

3. Заповед за зачисляване в докторантура № РД-20-145/21.01.2015
4. Заповед за отчисляване с право на защита № РД-20-261/30.01.2019
5. Диплома за висше образование и приложението към нея.
6. Дисертационен труд.
7. Автореферат.
8. Удостоверение за положени изпити от индивидуалния план.
9. Научни публикации по дисертацията.

Докторантката е приложила 3 публикации, което напълно отговаря на изискванията на Факултета по химия и фармация на Софийски университет.

Информация за докторанта

Образователен статус:

ОКС „Бакалавър” – Химик, учител по химия с втора специалност физика

ОКС „Магистър” - Магистър по икономика, специалност Маркетинг

Магистър педагог по чужд език, Нов Български

Университет

Образователен мениджмънт, Софийски университет

Следдипломна квалификация „Учител по английски език в средното училище”,
Нов Български Университет

Професионален статус:

01.11.1994г.-01.10.1995г; 02.1990г.-31.01.1991г. химик, Софийски Университет
„Св. Климент Охридски”, Химически факултет, катедра органична химия

15.09.1996- 31.08.1997г. учител по химия, 74 СОУ „Гоце Делчев”

01.04.1999- 01.01.2000г., Учител по английски език, ЧСОУ Екзюпери

16.09.2000г.- 31.08.2002г., Учител по английски език, 1 СОУ „ Пенчо Славейков”

01.09.2002г.- 01.11.2004г., Учител по английски език и химия на английски, 32
СУ с изучаване н чужди езици „Св. Климент Охридски”

01.11.2004г.- до момента, Директор, 32 СУ с изучаване н чужди езици „Св.
Климент Охридски”

Образователният статус на докторантката, периметърът на професионалните ѝ
интереси и реализация, както и богатият и педагогически опит, свидетелстват за много
добро познаване на проблематиката на изследването.

Актуалност на тематиката

По своите качествени измерения всеки дисертационен труд в областта на дидактиката се оценява не само по отношение значимостта му за педагогическото познание, но и по отношение възможността за приложение на разработените конструкции в практиката. Дисертационният труд на докторант Нели Кирилова отговаря на тези изисквания. Темата е актуална както в теоретичен аспект, така и в практико-приложен аспект, предвид възможностите, които предлагат разработените концептуален модел и инструментариум, за проучване нагласите на учителите и в други сфери на професионалната им дейност. Докторантката има задълбочени теоретични познания върху изследвания проблем и съответни практически умения и компетенции за успешна реализация на тезата на дисертационното изследване.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Предложеният за рецензия дисертационен труд съдържа 211 страници, в които са включени увод, четири глави, заключение, литература и три приложения.. Списъкът с използвани източници включва 26 заглавия на кирилица, 152 заглавия на латиница и 43 бележки. Структурата на труда и неговото основно съдържание са подчинени на темата на изследването и на поставените цел и задачи.

При разработване на дисертационното изследване е използвана традиционна методика: анализ на научна литература, имаща отношение към темата; теоретичен анализ и синтез за изграждане на авторска концепция; качествени и количествени методи за проучване уменията и нагласите на учителите относно интегрирането на ИКТ технологиите в процеса на обучение. В края на всяка глава са направени обобщения и изводи, които „хвърлят” мост към следващите глави и са своеобразна основа за тяхното разработване.

В уводната част е добре обоснована актуалността на избраната тематика и са формулирани методологичните характеристики (цел, задачи, изследователски методи), които очертават параметрите на изследването. В текста не се откриват предметът, обектът и хипотезата на изследването, които са важни атрибути на методологията на научното педагогическо изследване.

Структурата и съдържанието на **първа глава** на дисертационния труд е илюстрация на много добра информираност и познаване на базисната проблематика. Характеризира се с подробен анализ, от различни гледни точки, на основните понятия: „умение”, „нагласа” и „компютърни технологии” и определящите ги съществени признаци. Въз основа на обобщената информация от проучените литературни източници

са изведени възможностите, които компютърните технологии предоставят на учителите при преподаването на природните науки.

В глава втора е направен обстоен преглед на съществуващи теории, концептуални рамки, подходи и модели, свързани с уменията и нагласите на учителите да прилагат технологиите в своята педагогическа дейност, разглеждайки ги като един от факторите, които определят поведението на хората. Проучването се опира на сериозни и значими литературни източници. Анализирани са подбрани изследвания (по литературни данни) върху нагласите на учителите за интегриране на ИКТ в процеса на обучение. Направени са изводи, определящи както твърди авторът, изборът на инструментариум за следващите проучвания.

Подходът към селектиране, систематизиране и анализ на научната информация показва познаване на конкретната проблематика, както и формирани умения за работа с различни източници на информация.

В трета глава на дисертационния труд са представени резултати от контент-анализ на национални и чуждестранни стратегии, свързани с интегриране на информационните технологии в образованието. В контекста на изследването обстойно са разгледани нормативните документи, отговорни за осъществяване на качествено образование - наредби за статута и професионалното развитие на учителите, държавни образователни стандарти и учебни програми по природни науки. В анализа са търсени връзки на съдържанието на документите с основното понятие – умения на учители за приложение на ИКТ. Направени са изводи за необходимостта от единна и съгласувана политика за координиране на националните учебни програми и учебното съдържание с цел развитие на уменията на учителите.

За приносни моменти в тази глава може да се считат разработените от автора критерии, въз основа на които е направен сравнителният анализ и изведената авторска концептуална рамка за цялостно осигуряване на ефективното интегриране на ИКТ в реалния процес на обучение.

Четвърта глава описва емпиричното изследване, което по своята същност е констативно. Представени са резултатите от проведено проучване сред учители от България и други европейски държави, насочено към разкриване на нагласите и уменията на учителите да използват компютърни технологии в работата си. Използваните изследователски методи са адекватни на целта на изследването и успешно реализират поставените задачи. Те са представени детайлно, като е описана технологията на прилагането им. С приносен характер е валидираният на български, английски и руски

език инструментариум за определяне на нагласи на учители по природни науки за приложение на компютърни технологии в клас.

Представянето на получените резултати е извършено чрез таблици и диаграми с висока информационна стойност. Обработката и анализът на резултатите са в съответствие с използваните методи - интервю във фокус-група и анкетиране. Анализът е задълбочен и подробен. На негова основа са направени обосновани изводи за мненията на учителите по отношение на компютърните технологии и вижданията им за собствените им умения за тяхното приложение. Тези изводи могат да се използват в работата както на университетски преподаватели при техни проучвания, така и на учители, при изследване уменията и нагласите на учениците.

Заклучението предполага формулиране на изводи, препоръки и предложения. В този смисъл ясно очертани изводи в дисертацията не са формулирани. Те присъстват в края на отделните глави и като елементи в отговорите на изследователските въпроси, но поради обяснителният характер на тези отговори не показват в цялата им пълнота конкретните преимущества на осъщественото изследване.

Приносителите, формулирани от докторантката, отразяват адекватно постигнатите резултати. В теоретичен аспект те са свързани с разкритите възможности за подобряване на нормативната уредба, насочена към подготовката на учителите по природни науки за използване на ИКТ в обучението. В практико-приложен аспект – с разработения дизайн и инструментариум на проучването и направените на негова основа изводи.

Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от 41 страници, което съответства на изискванията за този тип публикация. Съдържанието му отговаря на представения в дисертацията текст и представя изчерпателно, достатъчно пълно, по коректен и обобщен начин труда на докторантката.

Публикации по дисертационния труд

Представени са три публикации – две в България (едната приета за печат) и една в чужбина. Съдържанието на публикациите е в съответствие с проблемните области, обхванати в дисертацията.

Заклучение

Анализът на дисертационния труд показва, че докторантката Нели Костова притежава педагогически компетентности по избраната тема от научната специалност „Методика на обучението по химия”, съчетани с умения за самостоятелно провеждане

на научно-теоретично изследване. Това ми дава основание да оценя положително дисертационния труд и да предложа на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на Нели Кирилова Киркова-Костова образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 1. Педагогика, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., научна специалност „Методика на обучението по химия”.

19.03.2020 г.

Шумен

Подпис:

(доц. д-р П. Галчева